

บทที่ 3

หลักการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายมุสลิมในต่างประเทศ

หลักการชันสูตรพลิกศพในกระบวนการยุติธรรมนั้น อาจกล่าวได้ว่าการชันสูตรพลิกศพเป็นทั้งขั้นตอนหรือกระบวนการในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมในการช่วยค้นหาความจริงแห่งคดีให้ปรากฏขึ้น โดยไม่จำกัดว่าบุคคลดังกล่าวจะนับถือศาสนาใด รวมถึง ศาสนาอิสลามก็ตาม ต่างก็มีข้อยกเว้นที่สามารถให้กระทำได้ ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นไปตามหลักความจำเป็นและหลักผลประโยชน์ ในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญา ซึ่งจะนำไปสู่ความยุติธรรม อีกทั้งเป็นการพิสูจน์ความบริสุทธิ์และให้เกียรติแก่ผู้ตาย ที่เป็นมุสลิมอีกด้วย ซึ่งในประเทศไทย หรือต่างประเทศก็มีระบบการชันสูตรที่แตกต่างกันไป รวมถึง ผู้มีอำนาจหน้าที่ทำการชันสูตรพลิกศพของแต่ละประเทศก็จะมีภาระหน้าที่ที่แตกต่างกัน

3.1 การชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายมุสลิมในประเทศมาเลเซีย

มาเลเซียเป็นประเทศที่มีระบบกฎหมายแบบ คอมมอนลอว์ (Common Law) และเป็นประเทศที่มีปัญหาประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมลายูร้อยละ 50.4 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ เป็นชาวภูมิบุตร (Bumiputra) คือบุตรแห่งแผ่นดิน รวมไปถึงชนดั้งเดิมของประเทศอีกส่วนหนึ่ง ได้แก่กลุ่มชนเผ่าใน รัฐซาราวัก และรัฐซาบฮ์ โดยประชากรส่วนใหญ่ในประเทศมาเลเซียจะนับถือศาสนาอิสลาม¹ เมื่อประชากรในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามมีการเสียชีวิตอย่างกะทันหันโดยไม่ทราบถึงสาเหตุของการเสียชีวิต ก็จะเกิดปัญหาเรื่องการนำศพไปชันสูตรพลิกศพเพื่อหาสาเหตุการตายตามกฎหมาย เนื่องจากตามหลักศาสนาอิสลาม กล่าวไว้ว่าเมื่อผู้นับถือศาสนาอิสลามเสียชีวิต ศพของมุสลิมจำต้องเก็บรักษาไว้ให้เหมือนเดิมทุกประการ กล่าวคือ ศพที่ตายอยู่ในสภาพใดก็ให้อยู่ในสภาพนั้น ห้ามมิให้ผู้ใดตัด หรือทำลายศพอย่างเด็ดขาด และห้ามมิให้กระทำการรุนแรงต่อศพอีกด้วย และให้ รีบนำศพดังกล่าวไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยนำไปฝังในสุสานมุสลิม

สำหรับขั้นตอนการชันสูตรพลิกศพนั้น ในประเทศมาเลเซียมีระบบการชันสูตรพลิกศพเช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งก็คือ ระบบตำรวจ เมื่อมีการตายเกิดขึ้น และผู้ตายนับถือศาสนาอิสลามได้ตายลงโดยไม่ทราบ ถึงสาเหตุแห่งการตาย ระบบกฎหมายของมาเลเซียจะให้

¹ วิถีพิเศษ สารานุกรมเสรี, “อภิปรายเรื่องประเทศมาเลเซีย”, 9 ธันวาคม 2555,

อำนาจในการใช้ดุลพินิจตัดสินใจ ในการจะทำการชันสูตรพลิกศพตลอดจนการผ่าศพตรวจนั้น ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นสำคัญ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่ในการรายงานการตายที่ผิดธรรมชาติและผลของก ารชันสูตรพลิกศพดังกล่าวต่อพนักงานอัยการ² นอกจากนี้ ตามหลักศาสนาอิสลามได้มีการให้ช้อยกเว้นไว้ว่า สามารถนำศพไปทำการชันสูตรได้ เพื่อหาสาเหตุของการตายที่แท้จริง หรือการตายนั้นมีสาเหตุมาจากยารักษาโรคที่ผู้ตายใช้ในการรักษาโรค หรือประสบอุบัติเหตุประเภทที่เข้าพนัก งานสอบสวนไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันสาเหตุการตายได้ หรือตายโดยผิดธรรมชาติ พิจารณาจากพยานหลักฐานแล้วไม่สามารถระบุได้ว่าผู้ตาย ตายด้วยวิธีใด โดยอุปรกรณ์ใด หรือกรณีมีผู้พบศพนิรนามที่ไม่สามารถทราบได้ว่าผู้ตาย เป็นใคร เสียชีวิตตั้งแต่เมื่อไหร่ และใครเป็นญาติของผู้ตาย³ ด้วยเหตุนี้ การชันสูตรพลิกศพในประเทศมาเลเซียจึงอนุญาตให้สามารถกระทำการชันสูตรพลิกศพได้หากมีความจำเป็นจริงๆ เท่านั้น (Darurat) เช่น กรณีเกี่ยวกับอาชญากรรม (คดีอาญา) ที่จำเป็นต้องมีการชันสูตรพลิกศพ หรือกรณีผู้เสียชีวิตกลืนสิ่งมีค่า (ที่ไม่ใช่ของตนเอง) หรือหญิงตั้งครรภ์เสียชีวิตโดยที่ทารกในครรภ์ยังมีชีวิตอยู่⁴ เช่นนี้ย่อมถือว่าเป็นการจำเป็นอนุญาตให้ชันสูตรพลิกศพเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมได้ ซึ่งหลักในการชันสูตรศพของผู้นับถือศาสนาอิสลามได้มีบัญญัติหลักเกณฑ์และขั้นตอนไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญาของมาเลเซีย อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 ผู้มีอำนาจหน้าที่ทำการชันสูตรพลิกศพ

เมื่อพบว่ามี การตายโดยผิดธรรมชาติเกิดขึ้น บุคคลผู้มีหน้าที่ ได้แก่ สามภริยา ญาติ มิตรสหาย หรือผู้ปกครอง ของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายเช่นนั้น หรือบุคคลอื่นซึ่งได้พบศพในที่ ซึ่งไม่มีสามภริยา ญาติ มิตรสหาย หรือผู้ปกครอง ของผู้ตายอยู่ในที่ที่พบศพนั้น บุคคลดังกล่าวจะต้องกระทำการ เก็บศพไว้ ณ ที่ซึ่งพบศพนั้นเองไม่ทำการเคลื่อนย้ายหรือตะต้องตัวศพ และรีบแจ้งความแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบโดยเร็วที่สุด⁵ เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อ

² พรินท์ เฟ็งสุวรรณ , “ระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศมุสลิม กรณีศึกษาเฉพาะประเทศอิหร่าน และอียิปต์”, สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, น. 22.

³ Kasinathan Nadesan, “The importance of the medico-legal autopsy”. *Malaysian J Pathol* 1997; 19(2), P.105 - 109

⁴ สำนักจุฬาราชมนตรี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ , แนวทางการตรวจชันสูตรศพตามกระบวนการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ตามหลักศาสนาอิสลาม , พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2555), น. 42.

⁵ Section 329 of The criminal procedure Code provides ;

Duty of police officer to investigate death

พิสูจน์ถึงสาเหตุและพฤติการณ์แห่งความตาย หรือเพื่อพิสูจน์ความผิดในกรณีที่มีการตายมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา จึงกำหนดให้ผู้ซึ่งพบศพนั้น ไม่ให้มีการเคลื่อนย้ายศพ และยังคงแจ้งความแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเร็วที่สุด เพื่อให้เจ้าพนักงานมีโอกาสได้ทำการชันสูตรพลิกศพ โดยรวดเร็ว และสะดวกในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมาเลเซีย (Laws of Malaysia ACT 593)⁶ ได้กำหนดถึงผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพไว้ด้วยกัน คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และแพทย์ของรัฐที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติเวช

1. เจ้าพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการตายหรือชันสูตรพลิกศพ⁷ ดังนี้

- 1) ผู้ตายมีเจตนาในการฆ่าตัวตายเอง
- 2) ถูกฆ่าโดยวิธีอื่นหรือถูกสัตว์กัดตายหรือโดยเครื่องจักรหรือประสบอุบัติเหตุ
- 3) สาเหตุของการตายของผู้ตาย เกิดจากผู้ตายหลบหนีการจับกุมหรือหลบหนีการกระทำความผิด
- 4) การพบศพของผู้ตาย โดยไม่ทราบว่าเป็นผู้ตายคือใคร และตายอย่างไร

(1) Every officer in charge of a police station on receiving information —

(e) that a person has died a sudden death, shall with the least practical delay transmit such information to the officer in charge of the police district.

⁶ Laws of Malaysia ACT 593 (ภาคผนวก ก.)

⁷ Section 329 of The criminal procedure Code provides ;

Duty of police officer to investigate death

(1) Every officer in charge of a police station on receiving information —

(a) that a person has committed suicide;

(b) that a person has been killed by another, or by an animal, or by machinery, or by an accident;

(c) that a person has died under circumstances raising a reasonable suspicion that some other person has committed an offence;

(d) that the body of a dead person has been found, and it is not known how he came by his death; or

(e) that a person has died a sudden death, shall with the least practical delay transmit such information to the officer in charge of the police district.

5) ผู้ตายตายอย่างกะทันหัน โดยอาจเกิดจากการเป็นโรค หรือได้รับการรักษา สาเหตุของการตายเหล่านี้ ไม่รวมถึงสาเหตุของการตายที่สามารถทราบได้โดยชัดเจน โดยไม่ได้ผ่านการพิสูจน์หรือตรวจสอบด้วยวิธีการชันสูตรพลิกศพ⁸

หากมีการตาย โดยผิดธรรมชาติหรือตายจากเหตุอย่างอื่นตามที่ระบุไว้⁹ เกิดขึ้น ญาติ หรือบุคคลอื่นซึ่งได้พบศพจะต้องทำการแจ้งต่อพนักงานสอบสวน โดยเร็ว เมื่อพนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานตำรวจในเขตท้องที่ดังกล่าวได้รับแจ้งว่ามีการตายเกิดขึ้นจะต้องเดินทางไปยัง สถานที่เกิดเหตุทันที และจะต้องทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ตรวจสอบสภาพศพในขณะที่พบเห็น ศพ และรายงานสาเหตุของการเสียชีวิตที่ชัดเจนว่าเกิดจาก บาดแผล การแตกหัก รอยฟกช้ำ หรือ ร่องรอยอื่นๆ ของการบาดเจ็บเท่าที่จะสามารถระบุได้ตามที่ปรากฏภายนอกร่างกาย รวมถึง วัตถุ และสภาพแวดล้อมต่างๆ¹⁰ เมื่อพนักงานสอบสวนเข้าทำการตรวจศพแล้ว เห็นว่าสามารถระบุ สาเหตุการตายได้ พนักงานสอบสวนสามารถออกหนังสือ “อนุญาตฝังศพ” ให้ญาติของผู้เสียชีวิต เพื่อสามารถนำศพไปฝังได้ที่ เช่น กรณีมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ จราจร แล้วมีพยานเห็น

⁸ Section 328 of The criminal procedure Code provides ;

In this Chapter the words ‘cause of death’ include not only the apparent cause of death as ascertainable by inspection or post mortem examination of the body of the deceased, but also all matters necessary to enable an opinion to be formed as to the manner in which the deceased came by his death and as to whether his death resulted in any way from, or was accelerated by, any unlawful act or omission on the part of any other person.

⁹ Section 329 of The criminal procedure Code provides ;

Duty of police officer to investigate death

(1) Every officer in charge of a police station on receiving information —

(a) that a person has committed suicide;

(b) that a person has been killed by another, or by an animal, or by machinery, or by an accident;

¹⁰ Section 329 (2) of The criminal procedure Code provides ;

On receipt of the information the officer in charge of the police district or some other police officer acting under his directions and being either the officer in charge of a police station or a police officer not below the rank of sergeant shall immediately proceed to the place where the body of the deceased person is and there shall make an investigation and draw up report of the apparent cause of death, describing the wounds, fractures, bruises and other marks of injury as may be found on the body, and such marks, objects and circumstances as, in his opinion, may relate to the cause of death or the person, if any, who caused the death, and stating in what manner or by what weapon or instrument, if any, the marks appear to have been inflicted.

เหตุการณ์ทั้งหมด¹¹ แต่หากพนักงานสอบสวนเห็นว่าสมควรมีการชันสูตรพลิกศพหรือควรมีการผ่าศพตรวจก่อนก็ได้ ถ้าการตายนั้นเชื่อว่า หรือสงสัยว่าเป็นการตายโดยเฉียบพลันตายผิด ธรรมชาติ การตายอันเกิดจากความรุนแรงหรือการละเลยเพิกเฉยให้แจ้งแพทย์นิติเวชของรัฐ และส่งศพมายังโรงพยาบาลของรัฐที่ใกล้ที่สุดเพื่อทำการตรวจสอบโดยแพทย์นิติเวชของรัฐ

(1) ทำการชันสูตรทันทีที่สามารถทำได้ (as soon as practicable)

(2) ถ้าจำเป็นจึงจะทำการผ่าชันสูตรศพต่อไป (ผ่าเท่าที่จำเป็น)¹²

2. พนักงานอัยการ มีอำนาจ¹³

1) สอบถามรายละเอียดสาเหตุการตายของผู้เสียชีวิตเพิ่มเติมจากพนักงานสอบสวนได้ตลอดระยะเวลาที่พนักงานอัยการศึกษาสำนวนหรือผู้พิพากษายังไม่ได้วินิจฉัยคดี

¹¹ วิฐ พุกขพันธ์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะ, ชันสูตรศพมุสลิม : ประสพการณ์จากมาเลเซีย - สิงคโปร์, (สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์, 2554), น. 19.

¹² Section 330 of The criminal procedure Code provides ;

Every officer making an investigation under section 329 shall if there appears to him any reason to suspect that the deceased came by his death in a sudden or unnatural manner or by violence or that his death resulted in any way from or was accelerated by any unlawful act or omission on the part of any other person, at once inform the nearest *Government Medical Officer and, unless it appears to him that the body should be viewed by a Magistrate in situ, shall take or send the body to the nearest Government hospital or other convenient place for the holding of a post-mortem examination of the body by a Government Medical Officer : Provided that if that officer is satisfied as to the cause of death and that the deceased came by his death by accident he may order the body to be buried immediately.

¹³ Section 339 of The criminal procedure Code provides ;

(1) The Public Prosecutor may at any time direct a Magistrate to hold an inquiry under this Chapter into the cause of, and the circumstances connected with, any death such as is referred to in sections 329 and 334, and the Magistrate to whom such direction is given shall then proceed to hold an inquiry and shall record his finding as to the cause of death and also as to any of the circumstances connected with it with regard to which the Public Prosecutor may have directed him to make inquiry.

(2) When the proceedings at any inquiry under this Chapter have been closed and it appears to the Public Prosecutor that further investigation is necessary, the Public Prosecutor may direct the Magistrate to reopen the inquiry and to make further investigation, and thereupon the Magistrate shall have full power to reopen the inquiry and make further investigation and thereafter to proceed in the same manner as if the proceedings at the inquiry had not been closed : Provided that this subsection shall not apply to any inquiry at which a finding of murder or culpable homicide not amounting to murder has been returned against any person.

2) หากมีข้อสงสัยเพิ่มเติม พนักงานอัยการสามารถที่จะทำการตรวจสอบหรือหาสาเหตุของการตายได้เอง แต่การหาข้อมูลเองของพนักงานอัยการต้องไม่ใช่การหาข้อมูลเพิ่มเติมเพราะตนได้รับสินบนหรือได้รับเงินมาเพื่อทำการปิดคดี

3. แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวช (Government Medical Officer) มีอำนาจในการตรวจสอบหาสาเหตุการตาย ในกรณีนอกเหนือจากการตายตามธรรมชาติ

เมื่อแพทย์นิติเวชในท้องที่หรือโรงพยาบาลศูนย์ที่ใกล้เคียง เมื่อได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน แล้วตามมาตรา 330 เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของรัฐจะต้องทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ (as soon as practicable) เพื่อมิให้เกิดความล่าช้า¹⁴ ซึ่งจะนำไปตามหลักบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และการชันสูตรศพนั้นจะเริ่มจากการกระทำการตรวจดูศพจากภายนอกก่อน เพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์การตาย แต่หากไม่สามารถที่จะระบุได้ว่าผู้ตายเสียชีวิตด้วยสาเหตุใด แพทย์นิติเวชก็จะทำการผ่าศพตรวจเพื่อหาข้อเท็จจริงจากภายในตัวศพ แต่การผ่าศพตรวจดังกล่าวจะต้องกระทำไปเพื่อให้คำตอบทางคดีหรือเพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับศพ และญาติของผู้ตายเท่านั้น อีกทั้ง การชันสูตรพลิกศพหรือการผ่าศพจะต้องกระทำไปเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุแห่งการตาย

ส่วนการชันสูตรศพจะมีการผ่าชันสูตรศพหรือไม่เป็นดุลพินิจของแพทย์ ว่าเป็นกรณีจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีการผ่าศพเพื่อพิสูจน์หรือหาพยานหลักฐานจากศพนั้น ขณะเดียวกัน แพทย์นิติเวชก็มีหน้าที่เพียงดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานตำรวจที่จะเห็นควรสั่งให้มีการชันสูตรพลิกศพหรือไม่ โดยที่ญาติของผู้ตายนั้นจะไม่มีสิทธิใดๆ ในการให้ความยินยอมว่าจะอนุญาตให้ชันสูตรหรือไม่ แต่เป็นบทบังคับของประเทศมาเลเซียว่าถ้าเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนเห็นว่าควรให้มีการชันสูตรพลิกศพ ก็ต้องมีการชันสูตรพลิกศพ รวมถึงการผ่าศพตรวจกรณีไม่สามารถทราบถึงสาเหตุการตายได้จากการชันสูตรพลิกศพภายนอก ซึ่งจะแตกต่างจากประเทศไทย

แพทย์นิติเวชที่เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพจะต้องทำการผ่าศพตรวจ เพื่อหาสาเหตุการตายเท่านั้น ดังนั้น การนำชิ้นส่วนใดๆ ออกจากร่างกายศพจะทำเมื่อมีความจำเป็นจริงๆ อวัยวะหรือ

¹⁴ Section 331 of The criminal procedure Code provides ;

(1) Upon receiving the information referred to in section 330 a Government Medical Officer shall, as soon as practicable, make a post-mortem examination of the body of the deceased.

(2) The Medical Officer, if it is necessary in order to ascertain the cause of death, shall extend the examination to the dissection of the body and an analysis of any portion of it, and may cause any portion of it to be transmitted to the Institute for Medical Research.

ชิ้นส่วนใดที่แพทย์พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับสาเหตุการตายก็จะไม่ถูกตัดหรือนำออกมาจากศพเพื่อนำไปตรวจเพิ่มเติม¹⁵ เนื่องจากการกระทำใดๆ ทุกขั้นตอนจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ศพ หลังจากมีการผ่าศพตรวจโดยเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ของรัฐเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของรัฐที่เป็นผู้ผ่าชันสูตรศพจะต้องทำการตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งร่างรายงานการตรวจชันสูตรศพจากลักษณะภายนอกถึงภายในของร่างกาย ตลอดจน ข้อสรุปที่ได้จากการผ่าชันสูตรศพดังกล่าวเพื่อที่จะรับรองถึงมูลเหตุที่ตาย โดย จะต้องมีการลงวันที่ และลงนามผู้ที่ทำการชันสูตรพลิกศพนั้นในรายงาน เพื่อส่งรายงานดังกล่าวให้แก่เจ้าพนักงานที่รับผิดชอบ¹⁶ ต่อไป รายงานการชันสูตรพลิกศพและการผ่าศพตรวจของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์หรือจากสถาบันวิจัยทางการแพทย์นั้น จะต้องสามารถรับไว้ตรวจสอบได้ในฐานะพยานหลักฐานเบื้องต้น¹⁷ เพราะข้อเท็จจริงที่ได้จากการชันสูตรพลิกศพ ถือเป็นหลักฐานทางการแพทย์ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือที่ใช้ค้นหาความจริง เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานอันถูกต้องแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีความสำคัญยิ่งต่อบทบาทในการดำเนินการทางศาลยุติธรรม

3.1.2 ขั้นตอนและกระบวนการในการชันสูตรพลิกศพ

3.1.2.1 กรณีทั่วไป มีดังนี้

1. การชันสูตรพลิกศพนั้นจะเริ่มต้นที่สถานที่ที่พบศพนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับรายงานว่าพบศพหรือมีการตายเกิดขึ้นแล้ว ณ สถานที่หนึ่งหรือสถานที่ใด พนักงานสอบสวนจะสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปยังสถานที่ที่เกิดเหตุทันที โดยจะต้องควบคุมสถานที่เกิดเหตุ เพื่อรอให้เจ้าพนักงานฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องเดินทางมายังสถานที่ที่พบศพนั้นอยู่ เพื่อทำการชันสูตรศพเบื้องต้น ซึ่งพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจะระดับสืบเอกขึ้นไป

¹⁵ วิฑู พฤกษนันต์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะ, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่* 11, น. 19.

¹⁶ Section 332 of The criminal procedure Code provides ;

(1) The Medical Officer making any such examination shall draw up a report of the appearance of the body and of the conclusions which he draws from it, and shall certify as to the cause of death and shall date and sign the report and transmit it to the officer in charge of the police district who shall attach it to the report forwarded under subsection 329(5).

¹⁷ Section 332 of The criminal procedure Code provides ;

(2) The report of the Medical Officer and also the report of an officer of the Institute for Medical Research on anything transmitted to him under subsection 331(2) shall be admissible as evidence and shall be prima facie evidence of the facts stated in it at any inquiry held under this Chapter.

จะสืบสวน การตาย¹⁸ โดยจะทำการตรวจสภาพศพจากภายนอกร่างกาย ไม่ว่าจะเป็น บาดแผล การแตกหัก รอยฟกช้ำ และร่องรอยอื่นๆ¹⁹ ที่ปรากฏในขณะนั้น รวมถึงตรวจสอบบริเวณใกล้เคียงกับที่ศพนั้นอยู่ อาทิเช่น วัตถุที่ใช้ในการกระทำความผิด สภาพแวดล้อมโดยรวม ซึ่งถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ สามารถชันสูตรพลิกศพและรวบรวมพยานหลักฐานอันแท้จริง ก่อนที่จะมีบุคคลหรือธรรมชาติ ทำให้เกิดร่องรอยพยานหลักฐานเพิ่มขึ้นบนศพ หรือสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจทำให้ผลการชันสูตรพลิกศพเปลี่ยนแปลงไปได้

2. เจ้าพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสืบหาข้อมูลด้วยวิธีการใดๆหรือด้วยวิธีการพิเศษ หรือการส่งชันสูตรพลิกศพ เพื่อหาสาเหตุการตายที่แท้จริงของผู้เสียชีวิต (ศพ)²⁰

3. เมื่อเจ้าพนักงานสอบสวนได้ข้อสรุปของสาเหตุการตายของผู้เสียชีวิตแล้ว ต้องจัดทำสำนวน (รายงาน) เพื่อส่งไปยังพนักงานอัยการ โดยเร็ว เพื่อทำการปิดคดีนั้นๆ²¹ กล่าวคือ การจัดทำสำนวน เจ้าพนักงานสอบสวนต้องมีข้อมูล หรือหลักฐานเพียงพอที่จะระบุถึงสาเหตุการตายของผู้เสียชีวิตได้ ไม่ใช่การสร้างหลักฐานเพื่อเร่งการปิดคดี โดยไม่ได้ผ่านขั้นตอนการชันสูตร

¹⁸ Section 329 of The criminal procedure Code provides ;

Duty of police officer to investigate death

(1) Every officer in charge of a police station on receiving information —

¹⁹ Section 329 (2) of The criminal procedure Code provides ;

On receipt of the information the officer in charge of the police district or some other police officer acting under his directions and being either the officer in charge of a police station or a police officer not below the rank of sergeant shall immediately proceed to the place where the body of the deceased person is and there shall make an investigation and draw up report of the apparent cause of death, describing the wounds, fractures, bruises and other marks of injury as may be found on the body, and such marks, objects and circumstances as, in his opinion, may relate to the cause of death or the person, if any, who caused the death, and stating in what manner or by what weapon or instrument, if any, the marks appear to have been inflicted.

²⁰ Section 329 (3) of The criminal procedure Code provides ;

Every police officer making an investigation under this section into the cause of any death, may exercise any or all of the special powers in relation to police investigations in sizeable cases conferred on the police officer by Chapter XIII and sections 112, 113 and 114 shall apply to statements made by persons examined in the course of the investigation.

²¹ Section 329 (4) of The criminal procedure Code provides ;

The report shall be signed by the police officer by whom it was drawn up, and where the report was not drawn up by the officer in charge of the police district it shall immediately be forwarded to him.

พลิกศพหรือสืบหาหลักฐานการตายอย่างแท้จริง หากความตายนั้นเป็นการตายที่ผิดธรรมชาติหรือตายจากเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายระบุไว้ เมื่อพนักงานสอบสวนเข้าทำการตรวจศพแล้วเห็นว่าสามารถระบุสาเหตุการตายได้ พนักงานสอบสวนก็สามารถออกหนังสือ “อนุญาตฝังศพ” ให้ญาติผู้เสียชีวิตเพื่อดำเนินการนำศพไปฝังได้ทันที

4. เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีจากพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการจะต้องทำการศึกษานวนในทันที (โดยพลัน) เพื่อทำการส่งสำนวนต่อไปยังผู้พิพากษา โดยคำนึงระยะเวลาจากสภาพของศพ²² กล่าวคือ ขณะที่พนักงานอัยการส่งสำนวนคดีไปยังผู้พิพากษา สภาพของศพผู้ตายจะต้องอยู่ในสภาพที่สามารถตรวจสอบสาเหตุการตายได้ นอกเหนือจากหลักฐานที่พนักงานสอบสวนส่งมา

5. ในกรณีที่ผู้พิพากษาได้พิจารณาสำนวนคดีดังกล่าวแล้ว พบว่า สาเหตุการตาย ไม่น่าเกิดจากเหตุการณ์ตายโดยธรรมชาติหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า สภาพศพของผู้ตายมีร่องรอยการถูกไฟไหม้หรือพบร่องรอยอื่นๆ หรือเมื่อพิจารณาจากสถานที่ที่พบศพ เจ้าพนักงาน ตำรวจไม่น่าจะสามารถนำศพขึ้นมาทำการตรวจพิสูจน์ได้ แต่อย่างไรก็ตาม การไปตรวจหาพยานหลักฐานจากศพอีกครั้ง ผู้พิพากษาจะต้องคำนึงถึงสภาพของศพด้วยว่า ยังอยู่ในสภาพที่เพียงพอแก่การหาข้อมูลหรือไม่ ทั้งนี้การตรวจหาหลักฐานในครั้งหลังจะต้องไม่เป็นการรบกวนสภาพที่ไว้วิญญู ามของผู้เสียชีวิตด้วย²³

3.1.2.2 การตายกรณีอื่นๆ

กรณีที่เจ้าพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตรวจหาสาเหตุการตายตามขั้นตอนในข้อ 3.1.2.1 แล้วพบว่ามีความสงสัยว่าเป็นการเสียชีวิตแบบฉับพลันหรือผิดธรรมชาติหรือเสียชีวิตโดยการไร้ความรุนแรงหรือทารุณ โหดร้าย หรือโดยทรมาน จนตาย หรือด้วยเหตุใดๆที่ทำให้

²² Section 329 (5) of The criminal procedure Code provides ;

The officer in charge of the police district shall immediately forward that report to the Magistrate within the local limits of whose jurisdiction the body of the deceased was found.

²³ Section 329 (6) of The criminal procedure Code provides ;

When the information given under subsection (1) is of such a nature that, though it affords reasonable ground for believing that a death has occurred, it is unlikely that the body of such deceased person can be found owing to its destruction by fire or otherwise or to the fact that the body is lying in a place from which it cannot be recovered, the officer referred to in subsection (2) shall nevertheless make an investigation and draw up a report, and forward the report to the nearest Magistrate who shall proceed in reference to the report as in the case of a report forwarded under subsection (5).

เสียชีวิต หรือเสียชีวิตเพราะได้หลบหนีการกระทำความผิด ซึ่งหากเจ้าพนักงานสอบสวนพบเหตุอันน่าสงสัยดังกล่าวมานี้ จะต้องรีบส่งศพไปยังโรงพยาบาลประจำรัฐที่ใกล้ที่สุดเพื่อความสะดวกและรวดเร็วต่อการผ่าศพตรวจ จากนั้นให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวช (Government Medical Officer) ในท้องที่หรือโรงพยาบาลศูนย์ที่ใกล้เคียงมาทำการผ่าศพตรวจโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ (as soon as practicable)²⁴

การผ่าชันสูตรศพในประเทศมาเลเซีย นั้น จะต้องกระทำโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ²⁵ หากเป็นกรณีจำเป็นที่จะต้องทำการตรวจสอบสาเหตุการตาย แพทย์นิติเวช สามารถทำการผ่าศพและส่งชิ้นเนื้อเพื่อทำการวิเคราะห์ วิจัย หรือการทำตามขั้นตอนใดๆทางการแพทย์ได้²⁶ ส่วนอวัยวะหรือชิ้นส่วนใดที่แพทย์พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับสาเหตุการตาย ก็จะไม่ถูกตัดหรือนำออกมาจากศพเพื่อนำไปตรวจเพิ่มเติม จะเห็นได้ว่า ในประเทศมาเลเซีย นั้น กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจแพทย์ในการสั่งให้ทำการชันสูตรพลิกศพ แต่แพทย์มีอำนาจเพียงใช้ดุลพินิจเท่านั้นว่าจะทำการผ่าศพหรือไม่ เนื่องจากแพทย์จะกระทำก็ต่อเมื่อหาสาเหตุการตาย เพื่อให้คำตอบทางคดีหรือเพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับศพเท่านั้น แต่เจ้าพนักงานตำรวจหรือผู้พิพากษาศาลแขวง เป็นผู้สั่งให้มีการชันสูตรพลิกศพได้ดังที่ระบุไว้ชัดเจนในมาตรา 329 และ 330 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

²⁴ วิฑู พุกฤษนันต์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะ, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่* 11, น. 19.

²⁵ Section 330 of The criminal procedure Code provides ;

Every officer making an investigation under section 329 shall if there appears to him any reason to suspect that the deceased came by his death in a sudden or unnatural manner or by violence or that his death resulted in any way from or was accelerated by 144 *Laws of Malaysia ACT 593* any unlawful act or omission on the part of any other person, at once inform the nearest *Government Medical Officer and, unless it appears to him that the body should be viewed by a Magistrate in situ, shall take or send the body to the nearest Government hospital or other convenient place for the holding of a post-mortem examination of the body by a Government Medical Officer : Provided that if that officer is satisfied as to the cause of death and that the deceased came by his death by accident he may order the body to be buried immediately.

²⁶ Section 331 of The criminal procedure Code provides ;

(1) Upon receiving the information referred to in section 330 a Government Medical Officer shall, as soon as practicable, make a post-mortem examination of the body of the deceased.

(2) The Medical Officer, if it is necessary in order to ascertain the cause of death, shall extend the examination to the dissection of the body and an analysis of any portion of it, and may cause any portion of it to be transmitted to the Institute for Medical Research.

ความอาญา มาเลเซีย²⁷ ซึ่งแพทย์ที่เป็นลูกจ้างของรัฐจะต้องทำหน้าที่ชันสูตรศพหรือการผ่าศพเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้พิพากษาศาลแขวงหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้ง การกระทำการใดๆ กับศพนั้น จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง นุ่มนวล ให้ความเคารพศพ ไม่กระทำการลบหลู่ศพ เสมือนหนึ่งว่าเขายังมีชีวิตอยู่เพื่อเป็นการให้เกียรติต่อศพ

ในประเทศมาเลเซียจึงมีการกำหนดว่าการผ่าศพนั้น หมายความว่า การผ่าศพหรือผู้ที่จับต้องศพในขณะที่ปฏิบัติงานต้องเป็นบุคคลที่เป็นเพศเดียวกับศพ หากไม่มีแพทย์มุสลิมที่เป็นเพศเดียวกันให้ใช้แพทย์ที่นับถือศาสนาอื่นได้ แต่ต้องเป็นเพศเดียวกับศพ ในกรณีที่ผู้ตายเป็นเพศหญิง และไม่มีแพทย์ที่เป็นมุสลิมะห์ (หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) ให้ใช้แพทย์ที่เป็นมุสลิมได้ หากไม่มีจึงให้เลือกใช้แพทย์เพศชายที่นับถือศาสนาอื่น อย่างไรก็ตาม กระบวนการทั้งหมดต้องมีพยานร่วมอยู่ด้วย และต้องมีผู้ช่วยผ่าศพ และหากแพทย์กับศพไม่ใช่เพศเดียวกัน แพทย์จะต้องพยายามไม่มองส่วนลับของศพ และต้องตรวจเฉพาะส่วนที่จำเป็นเท่านั้น ต้องจัดให้มีการปกปิดส่วนที่ไม่ได้ผ่าโดยใช้ผ้าคลุม และเปิดช่องไว้ในส่วนที่มีการผ่าชันสูตรเท่านั้น นอกจากนี้ การถ่ายรูปจะต้องปิดบังของลับหรือภาพที่จะก่อให้เกิดความน่ารังเกียจด้วย²⁸ โดยที่แพทย์จะต้องรักษาความลับของศพ และไม่นำเรื่องเกี่ยวกับศพมาเปิดเผยแก่สาธารณะ เว้นแต่ในกรณีต้องให้การในศาลหรือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ²⁹ เพื่อเป็นการให้เกียรติศพ

ส่วนในเรื่องของระยะเวลาในการที่ศาสนากำหนดให้มีการฝังศพโดยเร็ว ทั้งนี้ก็เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะไม่ให้ศพเสียสภาพ หรือมีการเน่า อันจะทำให้เป็นที่น่ารังเกียจและเป็นแหล่งเชื้อโรคแก่บุคคลอื่น แต่ก็ไม่ได้มีการกำหนดเวลาตายตัวอย่างที่เข้าใจว่าจะต้องกระทำภายในเวลา 24 ชั่วโมง หรือก่อนพระอาทิตย์ตกดินเท่านั้น เพียงแต่ระบุว่า “เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้” เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในทางศาสนาดังกล่าว แต่หากมีเหตุผลความจำเป็น ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามก็สามารถที่จะเก็บศพไว้ในโรงพยาบาลได้ถึง 3 วัน แต่ถ้าเป็นศาสนาอื่นสามารถเก็บไว้ได้นานถึง 15 วัน

ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีศพของท่านนบีมูฮัมมัด (ขอความเจริญแก่ท่าน) ที่เสียชีวิตในวันจันทร์แต่ต้องเก็บศพไว้ก่อนแล้วนำไปฝังในวันพุธ เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องรอการแต่งตั้งผู้ทำการแทนท่านศาสดา เพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย³⁰ จึงเห็นได้ว่า ไม่จำเป็นต้องกระทำการฝังภายในเวลา 24 ชั่วโมง อย่างที่เข้าใจเพียงแต่ต้องกระทำโดยเร็วที่สุดก็เพียงพอแล้ว

²⁷ Laws of Malaysia ACT 593 (ภาคผนวก ก.)

²⁸ วิฐ พุกขนิรันดร์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 11*, น. 22.

²⁹ *เพ็งฮ้าง*, น. 77-78.

³⁰ สำนักจุฬาราชมนตรี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 4*, น. 41.

ภายหลังจากมีการชันสูตรพลิกศพแล้ว แพทย์จะต้องตระหนักว่าการให้ ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการตายและขอบเขตของการชันสูตรศพนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ ในการให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการตายจะต้องเป็นสาเหตุทางการแพทย์และมาตรฐานของการตรวจจะต้องไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการวินิจฉัยโรคในการรักษาพยาบาล สาเหตุการตายที่แพทย์ให้ความเห็นต้องวางอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงจากการวินิจฉัยหรือข้อค้นพบจากการชันสูตรหรือการตรวจภายหลัง จากนั้น³¹ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของรัฐผู้ทำการชันสูตรศพจะต้องเขียนรายงานการชันสูตรทั้งจากการตรวจสอบภายนอกและภายใน เพื่อหาข้อสรุปจากศพว่าผู้ตายเป็นใคร สาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เขาตาย เพื่อนำมาใช้ประกอบเป็นพยานหลักฐานในทางคดี เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และจะต้องให้แพทย์ผู้ชันสูตรนั้นลงวันที่และลงนามในรายงานการชันสูตร เพื่อส่งไปยังพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบในท้องที่นั้น³² เพื่อส่งฟ้องศาลต่อไป

จากหลักการและขั้นตอนในการชันสูตรพลิกศพของโรงพยาบาลปิ๊นังและโรงพยาบาลกัวลาลัมเปอร์ในประเทศมาเลเซียมีหลักการและแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน แต่ในการชันสูตรพลิกศพหรือการผ่าศพตรวจของโรงพยาบาลปิ๊นัง ได้มีการแยกปีกของอาคารเป็นสองฝั่ง คือ ฝั่งห้องผ่าตัดมุสลิม และห้องผ่าตัดผู้ที่ไม่ได้เป็นมุสลิม แยกต่างหาก จากกัน รวมถึงการแยกห้องอาบน้ำศพ โดยในส่วนที่เป็นห้องประกอบพิธีกรรมของชาวมุสลิมจะมีห้องทำพิธีทางศาสนา หรือละหมาดศพอีกห้องแยกต่างหากด้วย ซึ่งจะต่างจากโรงพยาบาลกัวลาลัมเปอร์ที่ไม่ได้แยกห้องผ่าศพระหว่างชาวมุสลิมและผู้ที่ไม่ได้เป็นมุสลิม แต่มีการแยกในส่วนของห้องอาบน้ำศพออกจากกันเช่นเดียวกับโรงพยาบาลปิ๊นัง³³

³¹ วิฑู พุกขนันต์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะ, *อ้างแล้ว เจริญธรรม* 11, น. 71.

³² Section 332 of The criminal procedure Code provides ;

(1) The Medical Officer making any such examination shall draw up a report of the appearance of the body and of the conclusions which he draws from it, and shall certify as to the cause of death and shall date and sign the report and transmit it to the officer in charge of the police district who shall attach it to the report forwarded under subsection 329(5).

(2) The report of the Medical Officer and also the report of an officer of the Institute for Medical Research on anything transmitted to him under subsection 331(2) shall be admissible as evidence and shall be prima facie evidence of the facts stated in it at any inquiry held under this Chapter.

³³ วิฑู พุกขนันต์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะ, *อ้างแล้ว เจริญธรรม* 11, น. 22.

3.1.3 ผลของการชันสูตรพลิกศพ³⁴

1. แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวช (Government Medical Officer) หลังจากที่ได้ทำการชันสูตรศพด้วยวิธีการแพทย์แล้วจะต้องทำรายงานสรุปผลการชันสูตรและต้องทำการลงนามรับรองถึงสาเหตุของการเสียชีวิตและวันที่ที่เสียชีวิตจริงๆ ส่งไปยังเจ้าพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน เพื่อให้เจ้าพนักงานสอบสวนทำสำนวนสรุปผลว่าใครเป็นผู้ลงมือฆ่าผู้ตายส่งไปยังผู้พิพากษาต่อไป

2. รายงานสรุปผลการวินิจฉัยของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยผู้ลงมือกระทำความผิดของผู้พิพากษา

เมื่อผู้พิพากษาได้รับสำนวนคดีจาก พนักงาน อัยการเรียบร้อยแล้ว การตัดสินว่าผู้ตายตายด้วยสาเหตุใด และใครเป็นผู้ลงมือกระทำความผิด อยู่ที่ดุลพินิจของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน โดยได้วินิจฉัยตัดสินคดีจากรายงาน ข้อมูล และหลักฐานที่พนักงานอัยการนำ ส่ง หากผู้พิพากษายังมีข้อสงสัยจากการชันสูตรศพดังกล่าวของคณะแพทย์ ผู้พิพากษาสามารถสอบถามจากพนักงานอัยการหรือแพทย์เพิ่มเติมได้ แต่ถ้าจะทำการชันสูตรพลิกศพใหม่ ผู้พิพากษาจะต้องคำนึงถึงการเคารพและให้เกียรติศพด้วย ทั้งนี้ผู้พิพากษาจะต้องทำการตัดสินคดีโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ตายและญาติของผู้ตาย³⁵

³⁴ Section 332 of The criminal procedure Code provides ;

(1) The Medical Officer making any such examination shall draw up a report of the appearance of the body and of the conclusions which he draws from it, and shall certify as to the cause of death and shall date and sign the report and transmit it to the officer in charge of the police district who shall attach it to the report forwarded under subsection 329(5).

(2) The report of the Medical Officer and also the report of an officer of the Institute for Medical Research on anything transmitted to him under subsection 331(2) shall be admissible as evidence and shall be prima facie evidence of the facts stated in it at any inquiry held under this Chapter.

³⁵ Section 333 of The criminal procedure Code provides ;

(1) If the Magistrate shall be satisfied as to the cause of death without holding an inquiry under this Chapter, he shall report to the Public Prosecutor the cause of death as ascertained to his satisfaction with his reasons for being so satisfied and shall at the same time transmit to the Public Prosecutor all reports and documents in his possession connected with the matter.

(2) In all other cases the Magistrate shall proceed as soon as may be to hold an inquiry under this Chapter.

(3) It shall not be necessary for the Magistrate to hold any inquiry under this Chapter or to make any report under subsection

กล่าวโดยสรุป เจ้าพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ในการรายงานผลการตายที่ผิดธรรมชาติและรายงานผลตามผลการชันสูตรศพของแพทย์ ส่วนผู้ที่มีอำนาจในการวินิจฉัยว่า ผู้ใดเป็นผู้ลงมือกระทำความผิด เป็นดุลยพินิจของผู้พิพากษา โดยพิจารณาจากรายงานสรุปผลตามสำนวนของเจ้าพนักงานสอบสวน

3.2 การชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายมุสลิมในประเทศอินโดนีเซีย

การชันสูตรพลิกศพเป็นกระบวนการหนึ่งของการสอบสวนในคดีอาญา เพื่อค้นหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการตาย ว่าจะมีผู้รับผิดทางกฎหมายหรือไม่ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อต้องการแสวงหาสาเหตุการตายและพฤติการณ์การตาย ผู้ตายเป็นใคร การตายเกิดขึ้นที่ไหน และตายเมื่อไหร่ ซึ่งถ้าถูกทำร้ายจนถึงแก่ความตายสามารถบอกได้ว่าใครเป็นคนทำให้ถึงแก่ความตาย

หากได้พิจารณาถึงความเชื่อในศาสนาอิสลาม แล้วพบว่า บรรดาญาติของผู้เสียชีวิต มักจะมีความวิตกกังวลและพยายามที่จะหลีกเลี่ยงวิธีการหรือขั้นตอนในการชันสูตรศพ เพราะเป็นการขัดกับหลักคำสอนทางศาสนา ว่าห้ามมิให้ผู้ใดแตะต้องร่างของผู้เสียชีวิต เพราะการแตะต้องศพโดยการผ่าจะเป็นการทำร้ายร่างกายของผู้เสียชีวิต ดังนั้นหากมีการพบศพของผู้นับถือศาสนาอิสลาม จะมีนอัยรายนานักที่จะนำศพส่งไปชันสูตรเพื่อหาสาเหตุของการเสียชีวิต

จากหลักศาสนาดังกล่าว ก็ไม่ได้ห้ามเสียทีเดียวว่า ห้ามมีการผ่าศพเพื่อพิสูจน์หาสาเหตุของการตายของผู้เสียชีวิต การผ่าศพหรือชันสูตรพลิกศพสามารถทำได้เมื่อเป็นการตายที่ผิดธรรมชาติ คือการตายที่ไม่รู้สาเหตุของการตาย และพนักงานสอบสวนไม่สามารถจะหาสาเหตุของการตายได้โดยแน่ชัด หากเป็นกรณีเช่นนี้ บรรดาญาติของผู้เสียชีวิตก็มีสิทธิที่จะส่งศพไปชันสูตรได้ โดยก่อนการผ่าพิสูจน์จะมีพยาบาลหรือแพทย์จะต้องให้คำแนะนำและอธิบายวิธีการผ่าศพเป็นรายการ เพื่อให้บรรดาญาติของผู้เสียชีวิตเกิดความมั่นใจและไว้วางใจว่าจะสามารถสืบหาข้อมูลการตายของญาติได้อย่างแท้จริงและให้ความเป็นธรรมกับผู้เสียชีวิต³⁶ ซึ่งหลักในการชันสูตรศพของผู้นับถือศาสนาอิสลามได้มีบัญญัติหลักเกณฑ์และขั้นตอนไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญาของอินโดนีเซีย อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(4) if any criminal proceedings have been instituted against any person in respect of any act connected with the death of the deceased or such hurt as caused the death.

³⁶ Medscape today news. “Autopsy 101: Family Concerns About Autopsy – Medscape”, 10 มกราคม 2556. http://www.medscape.com/viewarticle/466795_6.

3.2.1 ผู้มีอำนาจหน้าที่ทำการชันสูตรพลิกศพ

1. พนักงานสอบสวน คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย หรือเจ้าหน้าที่เฉพาะที่ได้รับมอบอำนาจพิเศษให้ทำการสอบสวนโดยกฎหมาย³⁷

การสอบสวน คือ การแสวงหา และรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อจะได้นำตัวผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัยในการกระทำความผิดทางอาญานั้นมาลงโทษ

2. ผู้ช่วยพนักงานสอบสวน คือผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีตามกฎหมาย ได้แก่ ตำรวจของรัฐ³⁸

3. พนักงานอัยการ คือ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับอำนาจตามกฎหมาย เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานอัยการของรัฐและบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลซึ่งได้มาตามมาตรการบังคับตามกฎหมาย โดยมีหน้าที่ในการดำเนินการฟ้องและปฏิบัติตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาล³⁹

3.2.2 ขั้นตอนและกระบวนการในการชันสูตรพลิกศพ

1) บุคคลผู้เห็นเหตุการณ์ หรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ หรือผู้ได้รับความเสียหายมีสิทธิที่จะไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนได้ โดยการทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อหรือโดยวาจาและลงลายมือชื่อกำกับ⁴⁰

ในกรณีที่มีบุคคลมาแจ้งว่าพบศพใน ท้องที่ใด พนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนในท้องที่นั้นๆ มีหน้าที่ในการสืบสวนหรือสอบสวนถึงสาเหตุของการตายของศพนั้น

³⁷ Article 1.1 of the law on criminal procedure code provide ;

Investigator is an official of the state police of the Republic of Indonesia or a certain official of the civil service who by law is granted special authority on conduct an investigation.

³⁸ Article 1.3 of the law on criminal procedure code provide ;

Assistant investigator and official of the state police of the Republic of Indonesia who by virtue of certain authority vested in him may carry out investigative tasks as regulated in this law.

³⁹ Article 1.6 of the law on criminal procedure code provide ;

A. public attorney is an official who is granted authority by this law to act as the public prosecutor and to execute a court judgment which has become final and binding.

B. Public prosecutor is a public attorney granted authority by this law to conduct a prosecution and to execute the rulings of a judge.

⁴⁰ Article 108(1) of the law on criminal procedure code provide ;

Any person who experiences, sees, observes and/or become a victim of an event that constitutes and offense shall have the fight to submit a report or a complaint to the junior investigator and/or the investigator either verbally or in writing.

ได้แก่การหาสาเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้เสียชีวิตตายอย่างไร เช่น ถูกทำร้ายร่างกายหรือโดนวางยาพิษ โดยอาศัยการรวบรวมหลักฐานจากพยานในเหตุการณ์ หรือจากการชันสูตรพลิกศพของแพทย์ หรือจากรายงานการวิจัยของแพทย์

2) เมื่อพนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนซึ่งได้รู้หรือได้รับรายงานหรือได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นการกระทำความผิดทางอาญา พนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนผู้นั้น มีหน้าที่ที่จะต้องทำการสืบสวนหรือสอบสวนในทันที⁴¹

3) หลังจากที่พนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนได้ทำการสืบหาแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อจะทำการจับกุมผู้กระทำผิดได้แล้ว พนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนจะต้องทำรายงานหรือทำสำนวนส่งไปยังพนักงานอัยการ⁴² หากกรณีใดๆไม่สามารถทำการปิดสำนวนคดีได้ พนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนจะต้องทำรายงานชี้แจงถึงสาเหตุของการปิดคดีไม่ได้ เช่น พยานหลักฐานมีไม่เพียงพอ หรือไม่มีผู้พบเห็นเหตุการณ์ เป็นต้น ไปยัง พนักงานอัยการและจะต้องแจ้งสาเหตุของการปิดคดีไม่ ได้ไปยังญาติของผู้เสียหายด้วย⁴³

ในกรณีที่ปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ใดได้รับบาดเจ็บ หรือลักษณะการตายเป็นที่น่าสงสัยเนื่องจากการกระทำความผิดอาญา พนักงานสอบสวน (ตำรวจ) มีอำนาจที่จะส่งคำขอไปยังแพทย์นิติเวชหรือผู้เชี่ยวชาญนิติเวชเพื่อทำการชันสูตรพลิกศพได้⁴⁴

⁴¹ Article 102(1) of the law on criminal procedure code provide ;

A junior investigator who knows receives a report or a complaint about the occurrence of an event that may reasonably be presumed to be an offense shall be obligated to promptly take the necessary steps for a preliminary investigation.

⁴² Article 109 (1) of the law on criminal procedure code provide ;

where an investigator has begun the investigation of an event that constitutes an offense, the investigator shall inform the public prosecutor of this fact

⁴³ Article 109(2) of the law on criminal procedure code provide ;

where an investigator terminates an investigation because of the absence of sufficient evidence or it has become clear that said event did not constitute an offense or the investigation has been terminated by virtue of law, the investigator shall inform the public prosecutor, the suspect or his family of this fact.

⁴⁴ Article 133(1) of the law on criminal procedure code provide ;

เมื่อพนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนได้รับรายงานผลการชันสูตรพลิกศพจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชหรือรายงานที่ได้จากการสอบสวนการตายจากศพแล้วพนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนจะต้องทำสรุปสำนวนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนตามคำร้องขอของบรรดาญาติของผู้เสียชีวิต⁴⁵

4) ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนไม่สามารถหาสาเหตุของการตายของผู้เสียชีวิตได้ ก็จะมีการส่งศพไปยังแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวช หรือแพทย์ผ่าตัดในโรงพยาบาล เพื่อทำการผ่าพิสูจน์หาสาเหตุของการตายที่แท้จริงต่อไป⁴⁶

วัตถุประสงค์ในการนำส่งศพเพื่อการชันสูตรพลิกศพ ก็เพื่อหาสาเหตุของการตายของผู้เสียชีวิต แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นพนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนก็มีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งไปยังญาติของผู้เสียชีวิตด้วยว่าจะมีการส่งศพมาชันสูตร ⁴⁷โดยจะต้องแจ้งให้ชัดเจนเพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ญาติของผู้เสียชีวิตเกิดความเชื่อใจว่าการชันสูตรพลิกศพจะเป็นการช่วยให้ผู้เสียชีวิตได้รับความเป็นธรรม⁴⁸

5) เมื่อพนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนได้รับรายงานผลการชันสูตรพลิกศพจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญแล้ว พนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวน มีหน้าที่ในการ

Where an investigator for the sake of justice handles a victim. Whether he is injured, poisoned or dead presumably because of an event constituting an offense, he shall have the authority to submit a request for expert testimony from a doctor of forensic medicine or a doctor and/or other expert.

⁴⁵ Article 133(2) of the law on criminal procedure code provide ;

The request for expert testimony as intended by Article 133(1) shall be made in writing, stating explicitly therein whether the request is for examination of an injury or the examination of a corpse and/or an autopsy.

⁴⁶ Article 133(3) of the law on criminal procedure code provide ;

A corpse sent to a specialist in forensic medicine or a physician in a hospital shall be treated properly with due respect for said corpse and shall be provided with a label stating the identify of the corpse which, sealed with an official stamp, shall be attached to the large toe or other part of the body of the corpse.

⁴⁷ Article 134(1) of the law on criminal procedure code provide ;

where absolutely necessary for purposes of evidence it is impossible to avoid an autopsy, the investigator shall be obligated to first notify the family of the victim.

⁴⁸ Article 134(2) of the law on criminal procedure code provide ;

where the family objects, the investigator shall be obligated to explain in the clearest possible way the object and purpose of conducting said autopsy.

สรุปสำนวนคดีเพื่อส่งไปยังพนักงานอัยการภายใน 2 วัน และต้องทำเป็นรายงานแจ้งไปยังญาติของผู้เสียชีวิต แต่หากพิจารณาจากรายงานของแพทย์แล้วยังหาข้อสรุปถึงสาเหตุการเสียชีวิตไม่ได้ พนักงานสอบสวนหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวน อาจส่งศพ ไปให้แพทย์ผ่าพิสูจน์อีกครั้ง⁴⁹

นอกจากนี้ แพทย์ที่จะทำการตรวจสภาพศพหรือตรวจพิสูจน์ศพนั้นในประเทศ อินโดนีเซียก็ได้มีการกำหนดให้แพทย์ที่ตรวจศพ หากเป็นศพผู้ชายก็สามารถให้แพทย์ที่เป็นผู้หญิงตรวจได้หากเป็นกรณีที่เป็น เพราะอย่างในสมัยที่ นบีออกรบพยาบาลที่คูเลอาก ารบาดเจ็บและคูเลศพทหารก็เป็นผู้หญิงเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้มีการวางบุคคลที่จะดำเนินการชันสูตรไว้เป็นหลักดังนี้

- (1) ควรเป็นเพศเดียวกันและศาสนาเดียวกันกับศพ
- (2) หากไม่มีข้อ 1 ให้เป็นแพทย์ผู้ชาย และเป็นศาสนาเดียวกัน
- (3) หากไม่มี 1 และ 2 ให้เป็นแพทย์ผู้หญิงของต่างศาสนาก็ได้
- (4) หากไม่มี 1-3 ก็ให้แพทย์ผู้ชาย ต่างศาสนาก็ได้⁵⁰

ส่วนในเรื่องของระยะเวลาเมื่อมีการตายเกิดขึ้น หากการตายนั้นเป็นการตายโดยธรรมชาติก็สามารถนำศพไปฝังได้ทันที แต่ถ้าจำเป็นต้องมีการชันสูตรศพหรือผ่าพิสูจน์ก่อนที่จะนำไปฝังนั้น ในประเทศอินโดนีเซียไม่ได้มีการกำหนดไว้แน่นอนตายตัวว่าจะต้องกระทำภายในเวลาเท่าไรขึ้นอยู่กับเหตุผลและความจำเป็น ซึ่งจะสามารถนำศพไปดำเนินการชันสูตรได้ทั้งศพหรือจะนำไปบางชิ้นส่วน เพื่อดำเนินการก็ได้ แต่เมื่อภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการชันสูตรดังกล่าวเรียบร้อยแล้วจะต้องทำการเก็บรวบรวมชิ้นส่วนทั้งหมดที่นำไปชันสูตรมาฝังรวมกันกับที่ศพนั้นอยู่ แต่กรณีหากมีการนำชิ้นส่วนนั้นไปชันสูตรแล้วย่อยสลายไป ก็ไม่จำเป็นต้องนำกลับมาที่เดิมก็ได้ แต่การดำเนินการตรวจชันสูตรศพ ต้องดำเนินการให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ (โดยทั่วไปต้องฝังภายใน 24 ชั่วโมง) แต่หากมีเหตุผลความจำเป็นก็อาจใช้เวลา 1-2 วันก็ได้

3.2.3 ผลของการชันสูตรพลิกศพ

ผู้พิพากษามีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินคดี มีคำสั่ง หรือมีคำพิพากษาว่า ใครเป็นผู้กระทำความผิด โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานของ พนักงานอัยการและรายงานผลการชันสูตรของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวช โดยผู้พิพากษาจะต้องมีความเป็นอิสระในการตัดสินคดี ต้อง

⁴⁹ Article 134(3) of the law on criminal procedure code provide ;

If within two days there is no response whatsoever from the family or the party to be informed has not been found, the investigator shall promptly execute the provision as intended by Article 133 Paragraph (3) of this law.

⁵⁰ สำนักกฎหมายมนตรี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 4*, น. 41.

พิจารณาด้วยความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และรวดเร็ว เพื่อให้ได้ข้อความจริงในการลงโทษผู้กระทำความผิด⁵¹

จึงเห็นได้ว่า ในประเทศอินโดนีเซียนั้นถือว่าเป็นประเทศที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามที่ใหญ่ที่สุดในโลก แต่ก็ยังมีการยอมรับในเรื่องของการชั้นสูตรพลิกศพหรือตรวจพิสูจน์ศพ รวมถึงมีการอนุญาตให้บุคคลที่นำไปฝังแล้วขึ้นมาเพื่อตรวจพิสูจน์เพิ่มเติมได้ เพื่อค้นหาความจริง หรือพยานหลักฐานที่อยู่บนตัวศพ สภาพแวดล้อมโดยรอบ ร่องรอยบนเสื้อผ้า หรือร่องรอยที่ได้จากบาดแผลที่พบภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับศพอันนำไปสู่การหาความยุติธรรมให้แก่ทุกฝ่าย ส่วนในเรื่องของระยะเวลาของประเทศอินโดนีเซียก็ไม่ได้มีการจำกัดไว้เป็นที่แน่นอน อย่างไรก็ตามจะต้อ้งนำศพไปฝังภายในเวลา 24 ชั่วโมง แต่ระยะเวลานั้นจะขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสมในการชันสูตรศพ แต่สิ่งหนึ่งที่มุสลิมยึดถือและต้องปฏิบัติ คือการกระทำใดๆ กับศพจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง นุ่มนวล ให้เกียรติศพเสมือนหนึ่งว่าศพนั้นยังมีชีวิตอยู่

3.3 การชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายมุสลิมในประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (Common Law) เนื่องจากแต่เดิมเคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ ดังนั้นการบัญญัติกฎหมายต่างๆ ในสิงคโปร์จึงมีลักษณะคล้ายคลึงกับระบบกฎหมายในประเทศอังกฤษ จึงทำให้กฎหมายอาญาของสิงคโปร์ได้นำระบบการไต่สวนโดยคณะลูกขุนมาใช้ และถือว่าการกระทำความผิดทางอาญาเป็นความผิดต่อแผ่นดิน ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมในการฟ้องคดีจะกระทำโดย พนักงานอัยการของรัฐ โดยการฟ้องคดีอาญาจึงมีลักษณะเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐกับปัจเจกบุคคล

กฎหมายอิสลามในสิงคโปร์จะครอบคลุมเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับสภาพบุคคล ครอบครัวและมรดกเท่านั้น โดยจะมีสภาพบังคับใช้กับประชากรสิงคโปร์ที่ นับถือศาสนาอิสลามที่ได้กระทำผิดต่อศาสนาหรือจารีตประเพณีที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติของชาวมุสลิมเท่านั้น

หากเป็นกรณีที่ผู้นับถือศาสนาอิสลามถึงแก่ความตาย ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการชันสูตรพลิกศพ ไว้ดังนี้

1. ตามประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

⁵¹ Article 1.9 of the law on criminal procedure code provide ;

To adjudicate is a series of acts by a judge to accept, hear and judge a criminal action in adherence to the principles of independence, honesty and impartiality at trial in matters and by means regulated in this law.

2. กฎหมายว่าด้วยการเสียชีวิต (The Coroners Act 2010)

นอกจากนี้ ระบบงานยุติธรรม และกฎหมายชั้นสูงตรพลิกศพของประเทศสิงคโปร์ ใช้ระบบเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพหรือโคโรเนอร์ (Coroner System) ในการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งเป็นระบบที่มีอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสอบสวนหาสาเหตุการตายอยู่ที่เจ้าหน้าที่ชันสูตรศพ หรือโคโรเนอร์ ทั้งนี้การทำงานเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพทั้งหมดของประเทศสิงคโปร์ ถูกกำหนดโดยพระราชบัญญัติเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพหรือโคโรเนอร์ ค .ศ. 2010 (Coroners Act 2010)⁵² ดังนั้น กรณีการเสียชีวิตที่จำเป็นต้องมีการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมาย เพื่อค้นหาความจริงในกรณีที่มีการตายผิดปกติทุกกรณีซึ่งเกิดในสาธารณรัฐสิงคโปร์ รวมไปถึงกรณีอื่นๆ ที่ยังมีเหตุต้องสงสัยเกี่ยวกับการเสียชีวิตนั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ของการตรวจชันสูตรเพื่อระบุสภาพบุคคลว่า ผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน สาเหตุการตาย และพฤติการณ์การตาย โดยสามารถพิจารณาได้ดังนี้

3.3.1 ผู้มีอำนาจหน้าที่ทำการชันสูตรพลิกศพ

จากที่ได้กล่าวในตอนต้นว่าประเทศสิงคโปร์ ได้มีการนำระบบการไต่สวนโดยคณะลูกขุนมาใช้โดยให้ถือว่าการกระทำความคิดในทางคดีอาญาเป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบสุขของประชา ชนจึงเป็นความผิดต่อแผ่นดิน รัฐจึงเป็นผู้เสียหาย ดังนั้นจึงสามารถพิจารณาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ ได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ชันสูตรศพหรือโคโรเนอร์ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโดยมีผู้พิพากษาสูงสุดเป็นผู้พิจารณาเสนอ โดยที่จะมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมาย

2. พนักงานอัยการ โดยถือว่าเมื่อมีการตายโดยผิดธรรมชาติเกิดขึ้น การกระทำความคิดนั้นย่อมกระทบต่อความสงบสุขของรัฐ พนักงานอัยการซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของรัฐจึงเข้ามาบทบาทต่อการดำเนินคดีดังกล่าว โดยสามารถแบ่งออกเป็น

2.1 อัยการสูงสุด มีอำนาจในการควบคุมและกำหนดแนวทางในการดำเนินคดีหรือการฟ้องร้องคดีอาญา โดยจะต้องดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁵³ ดังนี้

2.1.1 อัยการยังมีอำนาจในการออกคำสั่งให้พนักงานสอบสวนหรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการสืบสวนและสอบสวนคดีได้ในบางกรณี⁵⁴

⁵² วิฐ พุกขนันต์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะอั้งแล้ว *เชิงอรรถที่* 11, น. 34.

⁵³ Article 11 (1) of The criminal procedure code 2010 provide ;

The Attorney-General shall be the Public Prosecutor and shall have the control and direction of criminal prosecutions and proceedings under this Code or any other written law.

2.1.2 อัยการสูงสุด มีอำนาจในการมอบอำนาจคดีให้กับทนายความทั่วไป หรือบุคคลใดๆ เช่น เจ้าพนักงานสอบสวน ตำรวจ หรือรองอัยการ ที่มีความเหมาะสมในการสืบสวน หรือสอบสวนคดี

2.2 The Solicitor-General (เทียบเคียง รองอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ) มีหน้าที่กระทำการทั้งหมดแทนอัยการสูงสุด ในกรณีที่ตำแหน่งอัยการสูงสุดว่างลง หรือไม่สามารถดำเนินการใดๆได้⁵⁵

2.3 ผู้ช่วยอัยการ คือ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากอัยการสูงสุด หรือรองอัยการสูงสุด ให้ดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁵⁶

3. พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะเข้ามาดำเนินคดีในส่วนการสืบสวนสอบสวน ได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการของรัฐมอบหมาย เมื่อมีการตายโดยผิดธรรมชาติเกิดขึ้น ตามพระราชบัญญัติเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพหรือโคโรเนอร์ ค .ศ. 2010 มาตรา 5(1) กำหนดให้ บุคคลผู้ซึ่งรับรู้ถึงการตาย ไม่ว่าจะการตายนั้นจะปรากฏสาเหตุหรือไม่ ให้รายงานการเสียชีวิตต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจทันที เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อหาตัวผู้กระทำ ความผิด

4. ทนายความ มีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสาร สืบหาพยานหลักฐาน ก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล⁵⁷

⁵⁴ Article 4 (iii) of The criminal procedure code 2010 provide ;

The Public Prosecutor may authorise in writing one or more Deputy Public Prosecutors to the exercise by any police officer of the powers of investigation under this Code, as the case may be.

⁵⁵ Article 11 (2) of The criminal procedure code 2010 provide ;

The Solicitor-General shall have all the powers of a Deputy Public Prosecutor and shall act as Public Prosecutor when the Attorney-General is absent or unable to act.

⁵⁶ Article 11 (3) of The criminal procedure code 2010 provide ;

Subject to this section, the Public Prosecutor may appoint any officer or other person to act as a Deputy Public Prosecutor or an Assistant Public Prosecutor in carrying out any of the duties of the Public Prosecutor under this Code or under any other written law, and may assign any of those duties to a Deputy Public Prosecutor or an Assistant Public Prosecutor.

⁵⁷ Article 11 (6) of The criminal procedure code 2010 provide ;

Any proceeding before the High Court must be conducted by the Public Prosecutor, the Solicitor-General, a Deputy Public Prosecutor, an Assistant Public Prosecutor, or a person authorised under subsection (5) who is an advocate.

5. เจ้าหน้าที่นิติเวช หรือนิติพยาธิ คือ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญเกี่ยวกับเรื่องการชันสูตรพลิกศพ หรือเป็นแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับนิติเวช ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการสืบสวนสอบสวนถึงการตายแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องแจ้งข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพถึงการตายในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุแห่งการตายนั้น⁵⁸ เมื่อได้รับแจ้งแล้ว ให้เจ้าหน้าที่นิติเวชมีอำนาจหน้าที่⁵⁹ ดังนี้

- 1) ทำการสืบสวนหาสาเหตุของการเสียชีวิต โดยดูจากสภาพศพ
- 2) ทำการตรวจสอบข้อมูลการรักษาพยาบาลก่อนบุคคลนั้นจะเสียชีวิต
- 3) ทำการชันสูตรพลิกศพ โดยปรึกษากับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ
- 4) จัดบันทึกข้อมูล หรือหลักฐานที่เจ้าหน้าที่นิติเวชสืบสวนได้ เพื่อเป็นหลักฐานในการจับตัวผู้กระทำผิดต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพของประเทศสิงคโปร์ เป็นงานทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งจะขึ้นตรงกับ Health Sciences Authority (HSA) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีคณะกรรมการบริหารระดับสูง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่รับผิดชอบงานทางด้านสาธารณสุข โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ

1. กลุ่มงานด้านอาหาร เกษษกรรม และเวชภัณฑ์ ซึ่งควบคุมดูแลเกี่ยวกับอาหารและยา รวมไปถึงเวชภัณฑ์ทั้งหมดที่ใช้ในประเทศสิงคโปร์
2. กลุ่มงานเกี่ยวกับงานบริการด้านโลหิต ธนาคารเลือด
3. กลุ่มงานที่ให้บริการด้านวิทยาศาสตร์ ได้แก่ งานชันสูตรพลิกศพ งานนิติวิทยาศาสตร์ และงานพิษวิทยา

⁵⁸ Article 11 (1) of The criminal procedure code 2010 provide ;

The Attorney-General shall be the Public Prosecutor and shall have the control and direction of criminal prosecutions and proceedings under this Code or any other written law.

⁵⁹ Article 17 of the coroners act 2010 provide;

(1) A forensic pathologist making an investigation under section 16 may —

(a) view the body at the place where the body is lying or order the body to be removed to some more convenient place and view the body at that place;

(b) require any medical practitioner or health-care practitioner to furnish, within such time as the forensic pathologist may specify —

โดยงานด้านการชันสูตรพลิกศพจะอยู่ใน ส่วนของหน่วยงานทางด้านนิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicinen Division) ซึ่งเป็นหน่วยงานย่อยของ Health Sciences Authority (HSA)⁶⁰ ซึ่งหน่วยงานทางด้านนิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicinen Division) เป็นหน่วยงานเดียวในประเทศ สิงคโปร์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจชันสูตร พลิกศพตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ ชันสูตรศพหรือโคโรเนอร์ โดยที่เจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของรัฐนั้นจะต้องได้รับการแต่งตั้งหรือ มอบหมายจากประธานาธิบดี โดยมีผู้พิพากษาสูงสุดเป็นผู้พิจารณาเสนอ⁶¹ ให้มีบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมาย แต่อย่างไร ก็ตาม เจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของรัฐอาจจะให้อำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลใดๆ เพื่อเข้ามา ช่วยเหลือ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือ หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของรัฐไม่ สามารถ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ชั่วคราว หรือระยะเวลาหนึ่ง ึ่ง ไม่ว่าจะเนื่องจากเจ็บป่วยหรือด้วย เหตุผลอื่นก็ตาม ประธานศาลสูงสุดของเขตการปกครองอาจจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิก ศพคนอื่นปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของรัฐในช่วงเวลานั้นก็ได้⁶²

3.3.2 ขั้นตอนและกระบวนการในการชันสูตรพลิกศพ

กรณีการเสียชีวิตที่จำเป็นต้องมีการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายนั้น ประกอบไปด้วย ขอบเขตอำนาจหน้าที่และการดำเนินการของพนักงานสอบสวน กรณีพบว่ามีผู้เสียชีวิต จำเป็นต้องมีการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมาย เนื่องด้วย เป็นการตาย โดยผิดธรรมชาติทุกกรณี ซึ่งเกิดใน สาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้แก่ การฆ่าตัวตาย ฆาตกรรม อุบัติเหตุ การตายที่ยังไม่ปรากฏเหตุหรือ พฤติการณ์การตาย สพนินนาม หรือผู้เสียชีวิตที่ยังระบุสภาพบุคคลไม่ได้ การตายซึ่งอยู่ในระหว่าง การควบคุมของเจ้าพนักงานรัฐ การตายซึ่งสงสัยว่าจะเกิดจากการให้บริการทางสาธารณสุขที่

⁶⁰ วิชา พฤษณันต์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะ, *อ้างแล้ว เจริญธรรม*ที่ 11, น. 36.

⁶¹ Article 3(1) of the coroners act 2010 provide;

The President may, on the recommendation of the Chief Justice, appoint a State Coroner and such other Coroners as are necessary for the proper administration of this Act.

⁶² Article 3 of the coroners act 2010 provide;

(4) The State Coroner may authorize or appoint any person to assist him in the exercise of his functions and duties under this Act whether generally or in any particular case.

(5) Where the State Coroner is temporarily unable, whether by illness, absence or any other reason, to perform his functions and duties for any period, the chief District Judge appointed under the Subordinate Courts Act (Cap. 321) may appoint another Coroner to act as State Coroner for that period.

ผิดพลาดรวมไปถึงกรณีอื่นๆ ที่ยังมีเหตุ ต้องสงสัยเกี่ยวกับการเสียชีวิตนั้นๆ⁶³ โดยมีวัตถุประสงค์ของการตรวจชันสูตรเพื่อระบุสภาพบุคคลว่า ผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน สาเหตุการตาย และพฤติการณ์การตาย เพื่อเป็นพยานประกอบสำนวนการสอบสวนเพิ่มเติมในการสอบสวนหาความจริง

บุคคลใดผู้ซึ่งพบว่ามี การตายเกิดขึ้น รวมถึง สามิภริยา ญาติ หรือผู้ปกครองของผู้ตาย ให้รับรายงานการเสียชีวิตต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจทันที หรือถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจพบศพโดยบังเอิญหรือได้รับรายงานเกี่ยวกับการตายนั้นก็ตาม เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องทำรายงานไปยังสถานีตำรวจทันทีเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลที่พบศพดังกล่าว⁶⁴ ถ้าศพนั้นอยู่ในประเทศสิงคโปร์ให้ดำเนินการทันทีไปยังสถานที่ซึ่งพบศพนั้นอยู่หรือสถานที่ที่ซึ่งเชื่อว่าความตายได้เกิดขึ้น และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการสืบสวนสอบสวนมูลเหตุและสภาพแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับความตายของผู้เสียชีวิต⁶⁵ อีกทั้งกระบวนการในการชันสูตรพลิกศพ สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่สอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เมื่อมีการตายเกิดขึ้นเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องรีบดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีทันที⁶⁶ ที่ได้รับรายงาน หรือได้ทราบเรื่องร้องเรียน หรือมีบุคคลมาแจ้งความว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามี

⁶³ Coroners Act 2010 REPUBLIC OF SINGAPORE (ภาคผนวก ง.)

THIRD SCHEDULE : DEATHS FOR WHICH INQUIRY MUST BE HELD

⁶⁴ Article 7(a)(b) of The criminal procedure code 2010 provide ; Every police officer who :

(a) comes across ; or

(b) receives any information about, a death which is, or appears to be, a reportable death shall, as soon as reasonably practicable, make a report at a police station giving details of any information which he obtains with regard to the death.

⁶⁵ Article 10 of The criminal procedure code 2010 provide ;

(1) A police officer who comes across or receives any information about any death which is, or appears to be, a reportable death shall —

(a) if the body is in Singapore, proceed immediately to the spot where the body is lying or the death is believed to have occurred; and

(b) use his best endeavors to investigate the cause of and circumstances connected with the death of the deceased.

⁶⁶ Article 17 (1)(a) of the coroners act 2010 provide;

(1) A forensic pathologist making an investigation under section 16 may

ผู้กระทำความผิดทางอาญา โดยจัดทำเป็นรายงานลงรายละเอียดเกี่ยวกับวันและเวลาที่ได้รับเรื่องร้องเรียน, ชื่อที่อยู่ผู้แจ้ง, สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคดีในเบื้องต้นจากผู้แจ้งและข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับคดี⁶⁷ นอกจากนี้ในขั้นตอนของการทำสำนวนคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจยังมีอำนาจในการออกคำสั่ง

(a) view the body at the place where the body is lying or order the body to be removed to some more convenient place and view the body at that place;

(b) require any medical practitioner or health-care practitioner to furnish, within such time as the forensic pathologist may specify —

(i) a detailed report, to the best of the medical practitioner's or health-care practitioner's knowledge, on the medical treatment or care rendered to the deceased before that person's death;

(ii) such medical records or health-care records pertaining to the medical treatment or care of the deceased as the forensic pathologist may require; and

(iii) any other information which the forensic pathologist considers necessary; and

(c) request the Coroner to direct the police to provide such assistance as the forensic pathologist may require to investigate the cause of and circumstances connected with the death.

(2) Any medical practitioner or health-care practitioner who is required by a forensic pathologist under subsection (1)(b) to provide any information or records and who —

(a) fails to provide such information or records;

(b) provides any information or records which he knows or believes to be false or incomplete; or

(c) tampers or destroys, or causes or permits the tampering or destruction of, any record pertaining to the medical treatment or care of the deceased,

⁶⁷ Article 14 of The criminal procedure code 2010 provide ;

(1) When information is first received at a police station about an offence, the recording officer must proceed in accordance with this section.

(2) If the information is in writing, the recording officer must —

(a) if practicable, immediately mark on it the date and time of receipt at the police station and the name and address of the person who gave the information; and

(b) if the information appears to be signed by the informant, file it as a report.

(3) If the information is given orally and the recording officer considers it practicable to reduce it to writing immediately, he must ensure that all of the following are recorded in a report:

(a) the date and time of his receipt of the information;

(b) the name and address of the informant;

(c) the information given by the informant;

เรียกเป็นลายลักษณ์อักษร (เทียบเคียง หมายเรียกของไทย) ไปเป็นพยานแวดล้อม หรือบุคคลผู้ที่จะเห็นเหตุการณ์ หรือผู้ที่คาดว่าจะทราบข้อเท็จจริงนั้นๆ ให้มาที่สถานีตำรวจเพื่อทำการสอบสวนหาข้อมูลเพิ่มเติม ถ้าหากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมมาตามหมายเรียก ตำรวจมีหน้าที่ที่จะส่งเรื่องไป ยัง Magistrate (อาจจะเป็นผู้พิพากษาหรือเจ้าพนักงานคดีปกครอง) ให้ทำการออกหมายเรียกให้คนนั้นๆ เข้ามาให้การในคดีอีกครั้ง⁶⁸

ในกรณีที่มีคนมาแจ้งเบาะแสว่า มีการตายเกิดขึ้นในที่เกิดเหตุ เจ้าพนักงานตำรวจจำต้องดำเนินการ⁶⁹ ดังนี้

- 1) เข้าไปตรวจในสถานที่เกิดเหตุ หรือสถานที่ที่พบศพ
- 2) ทำการตรวจร่างกายของศพผู้เสียชีวิต เพื่อหาสาเหตุการตาย ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถระบุสาเหตุการตายที่แน่นอนได้ จะต้องรีบทำรายงานแจ้งผู้บังคับบัญชา และต้องทำการเก็บรักษาศพให้อยู่ในสภาพที่สามารถผ่าพิสูจน์ได้

(d) such other particulars as the nature of the case may require.

⁶⁸ Article 21 of The criminal procedure code 2010 provide ;

(1) In conducting an investigation under this Part, a police officer may issue a written order requiring anyone within the limits of Singapore, who appears to be acquainted with any of the facts and circumstances of the case, to attend before him, and that person must attend as required.

(2) If that person fails to attend as required, the police officer may report the matter to a Magistrate who may then, in his discretion, issue a warrant ordering the person to attend.

⁶⁹ Article 10 of the coroners act 2010 provide;

(1) A police officer who comes across or receives any information about any death which is, or appears to be, a reportable death shall —

(a) if the body is in Singapore, proceed immediately to the spot where the body is lying or the death is believed to have occurred; and

(b) use his best endeavors to investigate the cause of and circumstances connected with the death of the deceased.

(2) If the police officer is unable to comply with subsection (1), he shall immediately inform his superior officer who shall depute some other police officer who shall comply with that subsection.

(3) Any police officer who has seen the body may —

(a) cause the body to be removed to such place as he may direct, pending an order of a Coroner to release the body; or

(b) secure and preserve the scene where the body was found, pending further investigations.

ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการหาหลักฐานเพื่อหาสาเหตุการตายของผู้เสียชีวิตแล้วพบบุคคลต้องสงสัย หรือบุคคลที่น่าจะเป็นหนึ่งในบุคคลอื่นๆที่เป็นสาเหตุทำให้ผู้เสียชีวิตตาย เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถที่จะแจ้งข้อหาไปยังบุคคลนั้นๆได้ โดยบุคคลนั้นจะกลายเป็นผู้ต้องหาตามความผิดที่ได้กระทำ และมีโทษปรับไม่เกิน \$ 1,500 หรือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะมีหลักฐานอื่นมาแสดงว่าตนไม่ใช่ผู้กระทำความผิด⁷⁰

โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพแล้วจะต้องทำการตรวจสอบหาสาเหตุการตายภายใต้การกำกับดูแลของพนักงานอัยการ⁷¹ และวิธีการในการสอบสวนการตายใดๆของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสิงคโปร์⁷²

2. เจ้าหน้าที่ชันสูตรของรัฐ

ในกรณีที่ไม่สามารถระบุสาเหตุการตายได้ หรือพบว่าการตายดังกล่าวเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ เจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องทำสำนวนเพื่อส่งไปยังผู้พิพากษา โดยผู้พิพากษาจะเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพของรัฐ เพื่อทำการผ่าพิสูจน์หาสาเหตุการตายที่แท้จริงของผู้เสียชีวิต⁷³

⁷⁰ Article 5 of the coroners act 2010 provide;

(1) Any person who becomes aware of a death which is, or appears to be, a reportable death shall, as soon as reasonably practicable, make a report of the death to a police officer.

(2) Any person who, without reasonable excuse, the burden of proving which shall be on the accused in a prosecution, contravenes subsection (1) shall be guilty of an offence and shall be liable on conviction to a fine not exceeding \$1,500 or to imprisonment for a term not exceeding one month or to both.

(3) Nothing in this section or section 6 shall derogate from any other obligation to report a death under any other written law.

⁷¹ Article 14 of the coroners act 2010 provide;

A police officer shall investigate into the cause of any death if directed to do so by the Public Prosecutor.

⁷² Article 15 of the coroners act 2010 provide;

In investigating into any death, a police officer may exercise all or any of the powers conferred on him by the Criminal Procedure Code 2010 or any other written law in relation to investigations into an arrestable offence.

⁷³ Article 3(1) of the coroners act 2010 provide;

เมื่อเจ้าหน้าที่ชันสูตรหรือโคโรเนอร์ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการตายของบุคคลใดๆแล้ว
เจ้าหน้าที่ชันสูตรหรือโคโรเนอร์ มีหน้าที่⁷⁴

1) ให้เจ้าหน้าที่นิติเวชสืบสวนและสอบสวนเพื่อหาสาเหตุการตาย โดยทำการ
วิเคราะห์ หรือให้คำปรึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการนำสืบหาเบาะแสการตาย ⁷⁵ หากปรากฏว่า
เจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพสามารถพิจารณาได้ว่าความตายนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากมูลเหตุตามธรรมชาติ
หรือไม่จำเป็นต้องประโยชน์สาธารณะ ที่จะดำเนินการสอบสวนต่อไป เจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ
อาจจะออกคำสั่งภายใต้มาตรา 22 เพื่อให้ปล่อยศพไปทำพิธีทางศาสนาต่อไปได้ ⁷⁶ อีกทั้ง เจ้าหน้าที่
ชันสูตรพลิกศพจะต้องรายงานข้อเท็จจริงไปยังพนักงานอัยการสำหรับเหตุผลของการให้ปล่อยศพ
ไปโดยปราศจากการสอบสวนนั้น⁷⁷

The President may, on the recommendation of the Chief Justice, appoint a State Coroner and such other Coroners as are necessary for the proper administration of this Act.

⁷⁴ Article 16 of the coroners act 2010 provide;

(1) When a Coroner or the Public Prosecutor receives information about the death of any person, the Coroner or the Public Prosecutor may, if he considers it appropriate to do so, direct —

(a) a forensic pathologist to investigate the cause of and circumstances connected with the death; and

(b) that a copy of all medical records, health-care records and such other documents as may be relevant to the case be furnished by the person in charge of the hospital, medical clinic or place of custody referred to in section 8 or any other person in possession thereof to the forensic pathologist.

(2) The forensic pathologist shall regularly inform the police officer investigating the death, the Coroner and the Public Prosecutor about the progress of his investigations and findings.

⁷⁵ Article 18(1) of the coroners act 2010 provide;

In a case of a death reported to a Coroner under section 11, the Coroner may, after consulting a pathologist, order a post-mortem examination to be conducted if the Coroner is of the opinion that a post-mortem examination is necessary in the circumstances to establish the manner and cause of death.

⁷⁶ Article 12(2) of the coroners act 2010 provide;

(2) If the Coroner considers, after viewing the body and making a preliminary investigation, that the death was due to natural causes and that it is unnecessary to hold an inquiry, he may issue an order under section 22 for the release of the body.

⁷⁷ Article 23 of the coroners act 2010 provide;

In every case where a body is released by an order of a Coroner under section 22 and no inquiry is held, the Coroner shall report the facts to the Public Prosecutor with his reasons for not holding an inquiry.

2) ให้โรงพยาบาล หรือคลินิกที่มีความเชี่ยวชาญด้านนิติเวชทำการผ่าพิสูจน์ศพ โดยต้องจัดทำเป็นรายงานขั้นตอนและผลการผ่าพิสูจน์

3) เจ้าหน้าที่นิติเวช ต้องทำรายงานชี้แจงความคืบหน้าของการสืบสวนและสอบสวนสาเหตุการตายพร้อมทั้งข้อมูล เบาะแสที่ตรวจพบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการ แต่อย่างไรก็ตาม พนักงานอัยการอาจจะร้องขอให้เจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพลงการสอบสวนเพื่อหา มูลเหตุแห่งการตายของบุคคลใดๆ ไว้ก็ได้เท่าที่มีความจำเป็นและความต้องการ⁷⁸

เมื่อเจ้าหน้าที่ชันสูตรของรัฐหรือเจ้าหน้าที่นิติเวช ได้ทำการชันสูตรพลิกศพหรือผ่าศพ ตรวจเรียบร้อยแล้วเจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพจะต้องลงนามในหนังสือสำคัญเพื่อทำรายงานสรุปผลการตรวจชันสูตรศพถึงสาเหตุการตายไปยังพนักงานอัยการ ภายใน 48 ชั่วโมง หลังจากที่ได้ข้อสรุปจากการชันสูตรศพ และการสอบสวนนั้น⁷⁹ เพื่อให้พนักงานอัยการทำการสรุปสำนวนส่งผู้พิพากษา โดยในระหว่างที่สำนวนอยู่กับพนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ชันสูตรหรือเจ้าหน้าที่นิติเวชได้อีก เพื่อระบุตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริง⁸⁰

⁷⁸ Article 26 of the coroners act 2010 provide;

(1) The Public Prosecutor may, in any case where a Coroner has jurisdiction and the Public Prosecutor is satisfied that an inquiry is necessary or desirable, require the Coroner to hold an inquiry into the death of any person.

(2) The Public Prosecutor may direct that a body be exhumed if he is of the opinion that it is necessary to do so for the purposes of the inquiry.

(3) Notwithstanding that proceedings at any inquiry may have been concluded by a Coroner, where it appears to the Public Prosecutor that further investigations are necessary, the Public Prosecutor may direct the Coroner to re-open the inquiry and make further investigations, and the Coroner shall comply with such directions and thereafter proceed in the same manner as if the proceedings at the inquiry had not been concluded.

⁷⁹ Article 42 of the coroners act 2010 provide;

(1) Where an inquiry is held into the death of any person, the Coroner shall complete and sign a certificate setting out the cause of death as found at the inquiry and shall, within 48 hours after the conclusion of the inquiry, forward a copy of the certificate to :___

⁸⁰ Article 26(1) of the coroners act 2010 provide;

The Public Prosecutor may, in any case where a Coroner has jurisdiction and the Public Prosecutor is satisfied that an inquiry is necessary or desirable, require the Coroner to hold an inquiry into the death of any person.

อย่างไรก็ตาม การจัดการเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพของ HSA นั้น เป็นระบบของกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายชันสูตรพลิกศพของประเทศสิงคโปร์มีความแตกต่างจากประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย เนื่องจากใช้ระบบเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพหรือโคโรเนอร์ (Coroner System) ทำให้อำนาจการตัดสินใจสูงสุดอยู่ที่เจ้าหน้าที่ชันสูตรศพหรือโคโรเนอร์ ส่วนการบริหารจัดการงานด้านชันสูตรพลิกศพนั้น HSA มอบหมายให้หน่วยนิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicine Division) เป็นผู้ดูแล โดยจะมีการทำงานในด้านการชันสูตรที่ ป็นเวลา หากจะต้องมีการผ่าชันสูตรพลิกศพจะต้องเป็นศพที่เข้ามาถึงหน่วยงานนิติเวชศาสตร์ก่อนเวลา 06.00 น. (แต่ก็มีข้อยกเว้นสำหรับกรณีศพที่เข้ามาในระหว่าง 06.00 – 08.00 น. โดยอาจจะพิจารณาผ่าชันสูตรให้ซึ่งต้องดูตามความจำเป็นและเงื่อนไขเป็นรายกรณีไป) ส่วนศพผู้เสียชีวิตที่เข้ามาหลัง 08.00 น. ของวันนั้นๆ จะถูกทำการผ่าชันสูตรศพในวันถัดไป นอกจากนี้ยังมีข้อปฏิบัติที่ยึดเป็นแนวทางสำหรับการจำหน่ายศพ คือ ร้อยละ 90 ของศพที่เข้ามาทำการผ่าชันสูตรศพจะส่งคืนให้ญาติภายใน 24 ชั่วโมง ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องอัยศศพไว้ก่อน เช่น ยังไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้ หรือเป็นศพที่ถูกฆาตกรรม ซึ่งจะต้องเก็บศพไว้อีก 24 – 48 ชั่วโมง เพื่อตรวจสอบรอยบาดแผลที่จะปรากฏชัดขึ้น⁸¹ จะเห็นได้ว่า ในประเทศสิงคโปร์เองไม่ได้มีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนเช่นกันว่าจะต้องกระทำการชันสูตรพลิกศพให้เสร็จภายใน 24 ชั่วโมง เว้นแต่เป็นบางกรณีเท่านั้น แต่ถ้าหากมีความสงสัยหรือเกิดจากการฆาตกรรมก็สามารถที่จะอัยศศพไว้ก่อนได้

3.3.3 ผลของการชันสูตรพลิกศพ

ผู้พิพากษาผู้ดูแลสำนวน หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ สามารถที่จะทำหมายเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการตาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ชันสูตร แพทย์ หรือพนักงานอัยการ ให้มาให้การหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม โดยการตัดสินใจว่าใครเป็นผู้กระทำความผิดให้เป็นดุลพินิจของศาล ซึ่งผู้พิพากษาย่อมมีอำนาจในการตัดสินใจคดีตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสิงคโปร์⁸²

⁸¹ วิฑู พฤกษนันต์, สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ และคณะ, *อ้างแล้ว เริงอรรถที่ 11*, น. 37.

⁸² Article 30 of the coroners act 2010 provide;

- (1) A Coroner shall have and exercise all the powers of a Magistrate's Court with regard to
 - (a) summoning and compelling the attendance of witnesses and requiring them to give evidence; and
 - (b) the production of any document or thing at any inquiry held by him.
- (2) Every summons to appear, warrant of arrest or summons to produce shall be in writing signed by the Coroner and shall bear the seal of the court.

จึงเห็นได้ว่า ในประเทศสิงคโปร์นั้น แม้จะใช้ระบบเจ้าหน้าที่โคโรเนอร์ (Coroner System) ในการชันสูตรพลิกศพกับการตายโดยฆาตกรรมชาติ หรือการตายที่อยู่ในระหว่างการควบคุมก็ตาม แต่ประเทศสิงคโปร์ก็ได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับหลักการของศาสนาอิสลามที่ว่า หากเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม จะต้องนำศพไปฝังภายใน 24 ชั่วโมง หรือห้ามมิให้มีการชันสูตรพลิกศพหรือผ่าศพอย่างที่เขาใจ เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายของประเทศสิงคโปร์นั้น หากเข้ากรณีที่เป็นการตายโดยฆาตกรรมชาติเกิดขึ้นภายในสาธารณรัฐสิงคโปร์จะต้องทำการชันสูตรศพเสมอหากไม่ปฏิบัติตามจะมีบทลงโทษที่รุนแรง จึงทำให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตัดสินใจได้อย่างเต็มที่ต่อการชันสูตรพลิกศพหรือผ่าศพ อีกทั้งประชาชนของประเทศสิงคโปร์ก็มีความเข้าใจและเชื่อใจในระบบการทำงานของกระบวนการยุติธรรมของตนจึงทำให้ประชาชนร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ต่อการอำนวยความสะดวก เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แก่กระบวนการยุติธรรม

ดังนั้น ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศสิงคโปร์นั้นก็มีการนำหลักในเรื่องของการชันสูตรพลิกศพเข้ามาปรับใช้ เมื่อพบว่าเป็นกรณีการตายฆาตกรรมชาติหรือการตายที่อยู่ในระหว่างการควบคุมก็ตาม โดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องศาสนา เนื่องจากประเทศเหล่านี้เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามแต่ละประเทศเหล่านี้กลับมองว่าถ้าเป็นการตายโดยฆาตกรรมชาติ หากมีความจำเป็นและเพื่อผลประโยชน์แล้วก็อนุญาตให้ทำการชันสูตรพลิกศพได้ และหากชันสูตรแต่เพียงภายนอกไม่สามารถบอกถึงสาเหตุการตายได้ก็อนุญาต ให้ทำการผ่าศพตรวจได้ด้วย เช่นกันดังนั้นการใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยในการพิสูจน์หาความจริง ร่วมกับการจัดการด้านคดีอย่างเป็นระบบ จะนำมาซึ่งความยุติธรรมได้ในระดับหนึ่ง และจะถือว่าเป็นกุญแจที่สำคัญที่สุดดอกหนึ่งในการแก้ปัญหาให้มีการชันสูตรพลิกศพกับ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคน ซึ่งจะกล่าวต่อไปในบทที่ 4

(3) Such summons to appear or summons to produce shall ordinarily be served by a police officer, but the Coroner may, if he sees fit, direct it to be served by some other person.

(4) The provisions of section 38, Part VI and section 235 of the Criminal Procedure Code 2010 shall apply, with the necessary modifications, in relation to summonses to appear, warrants of arrest and summonses to produce issued by a Coroner.